

1.1. Вероятност и независимост. Пълна група събития и формула на пълната вероятност

1) Преговор

1. Имаме $\Omega = \{EEE, EET, ETE, ETT, TEE, TET, TTE, TTT\}$ и $\nu(\Omega) = \tilde{V}_2^3 = 2^3 = 8$.

$$A = \{EEE, EET, ETE, TEE\}$$

$$B = \{TEE, TET, TTE, TTT\}$$

$$C = \{ETT, TET, TTE\}$$

а) $P(A) = \frac{4}{8} = \frac{1}{2}$, $P(B) = \frac{4}{8} = \frac{1}{2}$, $P(C) = \frac{3}{8}$.

б) $P(C|B) = \frac{P(CB)}{P(B)} = \frac{\frac{2}{8}}{\frac{1}{2}} = \frac{1}{2}$. $P(B|C) = \frac{P(BC)}{P(C)} = \frac{\frac{2}{8}}{\frac{3}{8}} = \frac{2}{3}$.

$$P(A|B) = \frac{P(AB)}{P(B)} = \frac{\frac{1}{8}}{\frac{1}{2}} = \frac{1}{4}$$

в) $P(AB) = \frac{1}{8}$, $P(A)P(B) = \frac{1}{2} \cdot \frac{1}{2} = \frac{1}{4} \Rightarrow P(AB) \neq P(A)P(B)$, събитията A и B не са

независими.

$$P(BC) = \frac{2}{8} = \frac{1}{4}, P(B)P(C) = \frac{1}{2} \cdot \frac{3}{8} = \frac{3}{16} \Rightarrow P(BC) \neq P(B)P(C), \text{ събитията } B \text{ и } C \text{ не са}$$

независими.

2. Четните числа при хвърляне на зар са 2,4,6, а простите числа са 2,3,5.

$$\Rightarrow P(A) = \frac{3}{6} = \frac{1}{2}, P(B) = \frac{3}{6} = \frac{1}{2} \text{ и } P(AB) = \frac{1}{6}$$

$$P(A|B) = \frac{P(AB)}{P(B)} = \frac{\frac{1}{6}}{\frac{1}{2}} = \frac{1}{3}, P(B|A) = \frac{P(AB)}{P(A)} = \frac{\frac{1}{6}}{\frac{1}{2}} = \frac{1}{3}$$

3. а) Нека $A = \{\text{пада се число, което се дели на } 3\}$ и $B = \{\text{пада се число, по-малко от } 5\}$

Числата, които се делят на 3 при хвърляне на зар са 3 и 6, а числата по-малки от 5 са 1,2,3,4.

$$\Rightarrow P(A|B) = \frac{P(AB)}{P(B)} = \frac{\frac{1}{6}}{\frac{4}{6}} = \frac{1}{4}$$

б) $P(\{\text{пада се число по-голямо от } 1\} | \{\text{пада се четно число}\}) = \frac{\frac{3}{6}}{\frac{3}{6}} = 1$.

в) $P(\{\text{пада се } 1\} | \{\text{пада се нечетно число}\}) = \frac{\frac{1}{6}}{\frac{3}{6}} = \frac{1}{3}$.

Модул IV. Вероятности и анализ на данни – РЕШЕНИЯ

4. Всички изходи са $36 = \tilde{V}_6^2 = 6^2$.

$A = \{(6,1), (6,2), (6,3), (6,4), (6,5), (6,6)\}$ – 6 благоприятни изхода.

Събитието B има 18 благоприятни изхода – всяко от числата 1,3,5 при второ хвърляне се съединява с всяко от числата от 1 до 6 при първо хвърляне.

$AB = A \cap B = \{(6,1), (6,3), (6,5)\}$ – 3 благоприятни изхода.

$$\Rightarrow P(AB) = \frac{3}{36} = \frac{1}{12}$$

$$P(A) = \frac{6}{36} = \frac{1}{6} \text{ и } P(B) = \frac{18}{36} = \frac{1}{2} \Rightarrow P(AB) = P(A)P(B) \Rightarrow A \text{ и } B \text{ са независими.}$$

5. Попълваме таблица за всички възможни случаи при хвърляне на два зара.

1, 1	1, 2	1, 3	1, 4	1, 5	1, 6
2, 1	2, 2	2, 3	2, 4	2, 5	2, 6
3, 1	3, 2	3, 3	3, 4	3, 5	3, 6
4, 1	4, 2	4, 3	4, 4	4, 5	4, 6
5, 1	5, 2	5, 3	5, 4	5, 5	5, 6
6, 1	6, 2	6, 3	6, 4	6, 5	6, 6

$$\text{а) } P(\{\text{еднакви числа}\} | \{\text{сбор по-малък от 6}\}) = \frac{\frac{2}{36}}{\frac{10}{36}} = \frac{1}{5}.$$

$$\text{б) } P(\{\text{сбор по-малък от 6}\} | \{\text{еднакви числа}\}) = \frac{\frac{2}{36}}{\frac{6}{36}} = \frac{1}{3}$$

$$\text{в) } P(\{\text{пада се 5 на единия зар}\} | \{\text{число по-голямо от 2 на другия зар}\}) = \frac{\frac{7}{36}}{\frac{32}{36}} = \frac{7}{32}.$$

$$\text{г) } P(\{\text{на единия зар число по-малко от 4}\} | \{\text{на другия се пада 3}\}) = \frac{\frac{5}{36}}{\frac{11}{36}} = \frac{5}{11}.$$

$$\text{д) } P(\{\text{на единия зар се пада 1}\} | \{\text{сбор по-голям от 6}\}) = \frac{\frac{2}{36}}{\frac{21}{36}} = \frac{2}{21}.$$

$$\text{е) } P(\{\text{сбор по-голям от 5}\} | \{\text{на единия зар се пада 3}\}) = \frac{\frac{7}{36}}{\frac{11}{36}} = \frac{7}{11}.$$

6. Всички изходи са 36 (както при едновременно хвърляне на два зара).

$$а) P(\{1\text{-ви път четно число}\} | \{2\text{-ри път просто число}\}) = \frac{\frac{9}{36}}{\frac{18}{36}} = \frac{1}{2}.$$

$$б) P(\{1\text{-ви път число по-голямо от 1}\} | \{2\text{-ри път четно число}\}) = \frac{\frac{15}{26}}{\frac{18}{36}} = \frac{5}{6}.$$

$$в) P(\{2\text{-ри път нечетно число}\} | \{\text{сбор } 8\}) = \frac{\frac{2}{36}}{\frac{5}{36}} = \frac{2}{5}.$$

7. Извадени са 2 бели топки $\Rightarrow$ остават 3 бели и 6 черни топки.

Вероятността да извадим 1 черна е $\frac{6}{9} = \frac{2}{3}$.

10. Да означим кутиите с K_1 , K_2 и K_3 .

$A_i = \{\text{избрана е кутия } K_i\}$, $i = 1, 2, 3$.

$$\Rightarrow P(A_i) = \frac{1}{3}, i = 1, 2, 3.$$

$B = \{\text{извадена е една бяла топка}\}$.

$$\Rightarrow P(B | A_1) = \frac{3}{7}, P(B | A_2) = \frac{4}{6}, P(B | A_3) = \frac{5}{8}.$$

3 бели 4 черни	4 бели 2 черни	5 бели 3 черни
Кутия 1	Кутия 2	Кутия 3

Тогава $P(BA_1) = P(A_1)P(B | A_1) = \frac{1}{3} \cdot \frac{3}{7}$ – вероятността да изберем първата кутия и да извадим една бяла топка от нея.

Тогава $P(BA_2) = P(A_2)P(B | A_2) = \frac{1}{3} \cdot \frac{4}{6}$ вероятността да изберем втората кутия и да извадим една бяла топка от нея.

Тогава $P(BA_3) = P(A_3)P(B | A_3) = \frac{1}{3} \cdot \frac{5}{8}$ – вероятността да изберем третата кутия и да извадим една бяла топка от нея.

Избрана е първата или втората, или третата кутия. Следователно търсената вероятност е $\frac{1}{3} \cdot \frac{3}{7} + \frac{1}{3} \cdot \frac{4}{6} + \frac{1}{3} \cdot \frac{5}{8} = \frac{1}{3} \left(\frac{3}{7} + \frac{4}{6} + \frac{5}{8} \right)$.

11. Да означим кутиите с K_1 , K_2 и K_3 .

$$A_i = \{\text{избрана е кутия } K_i\}, \quad i = 1, 2, 3.$$

$$\Rightarrow P(A_i) = \frac{1}{3}, \quad i = 1, 2, 3.$$

$$B = \{\text{извадена е една бяла топка}\}.$$

$$\Rightarrow P(B | A_1) = \frac{2}{6}, \quad P(B | A_2) = \frac{3}{6}, \quad P(B | A_3) = \frac{5}{7}.$$

Тогава $P(BA_1) = P(A_1)P(B | A_1) = \frac{1}{3} \cdot \frac{2}{6}$ – вероятността да изберем първата кутия и да извадим една бяла топка от нея.

Тогава $P(BA_2) = P(A_2)P(B | A_2) = \frac{1}{3} \cdot \frac{3}{6}$ – вероятността да изберем втората кутия и да извадим една бяла топка от нея.

Тогава $P(BA_3) = P(A_3)P(B | A_3) = \frac{1}{3} \cdot \frac{5}{7}$ – вероятността да изберем третата кутия и да извадим една бяла топка от нея.

Избрана е първата или втората, или третата кутия. Следователно търсената вероятност е $\frac{1}{3} \cdot \frac{2}{6} + \frac{1}{3} \cdot \frac{3}{6} + \frac{1}{3} \cdot \frac{5}{7} = \frac{1}{3} \left(\frac{2}{6} + \frac{3}{6} + \frac{5}{7} \right)$.

2 бели 4 черни	3 бели 3 черни	5 бели 2 черни
Кутия 1	Кутия 2	Кутия 3

12. Да означим кутиите с K_1 , K_2 и K_3 .

$$A_i = \{\text{избрана е кутия } K_i\}, \quad i = 1, 2, 3.$$

$$\Rightarrow P(A_i) = \frac{1}{3}, \quad i = 1, 2, 3.$$

$$\text{а) } B = \{\text{извадени са две бели топки}\}.$$

$$\Rightarrow P(B | A_1) = \frac{C_3^2}{C_7^2}, \quad P(B | A_2) = \frac{C_4^2}{C_9^2}, \quad P(B | A_3) = \frac{C_5^2}{C_8^2}.$$

Тогава $P(BA_1) = P(A_1)P(B | A_1) = \frac{1}{3} \cdot \frac{C_3^2}{C_7^2}$ – вероятността да изберем първата кутия и да извадим две бели топки от нея.

Тогава $P(BA_2) = P(A_2)P(B | A_2) = \frac{1}{3} \cdot \frac{C_4^2}{C_9^2}$ – вероятността да изберем втората кутия и да извадим две бели топки от нея.

Тогава $P(BA_3) = P(A_3)P(B | A_3) = \frac{1}{3} \cdot \frac{C_5^2}{C_8^2}$ – вероятността да изберем третата кутия и да извадим две бели топки от нея.

Избрана е първата или втората, или третата кутия. Следователно търсената вероятност е $\frac{1}{3} \left(\frac{C_3^2}{C_7^2} + \frac{C_4^2}{C_9^2} + \frac{C_5^2}{C_8^2} \right)$.

3 бели 4 черни	4 бели 5 черни	5 бели 3 черни
Кутия 1	Кутия 2	Кутия 3

б) $B = \{\text{извадени са две едноцветни топки}\}$.

$$\Rightarrow P(B|A_1) = \frac{C_3^2 + C_4^2}{C_7^2}, \quad P(B|A_2) = \frac{C_4^2 + C_5^2}{C_9^2}, \quad P(B|A_3) = \frac{C_5^2 + C_3^2}{C_8^2}.$$

Тогава $P(BA_1) = P(A_1)P(B|A_1) = \frac{1}{3} \cdot \frac{C_3^2 + C_4^2}{C_7^2}$ – вероятността да изберем първата кутия и да извадим две едноцветни топки от нея.

Тогава $P(BA_2) = P(A_2)P(B|A_2) = \frac{1}{3} \cdot \frac{C_4^2 + C_5^2}{C_9^2}$ – вероятността да изберем втората кутия и да извадим две едноцветни топки от нея.

Тогава $P(BA_3) = P(A_3)P(B|A_3) = \frac{1}{3} \cdot \frac{C_5^2 + C_3^2}{C_8^2}$ – вероятността да изберем третата кутия и да извадим две едноцветни топки от нея.

Избрана е първата или втората, или третата кутия. Следователно търсената вероятност е $\frac{1}{3} \left(\frac{C_3^2 + C_4^2}{C_7^2} + \frac{C_4^2 + C_5^2}{C_9^2} + \frac{C_5^2 + C_3^2}{C_8^2} \right)$.

в) $B = \{\text{извадени са две разноцветни топки}\}$.

$$\Rightarrow P(B|A_1) = \frac{C_3^1 C_4^1}{C_7^2}, \quad P(B|A_2) = \frac{C_4^1 C_5^1}{C_9^2}, \quad P(B|A_3) = \frac{C_5^1 C_3^1}{C_8^2}.$$

Тогава $P(BA_1) = P(A_1)P(B|A_1) = \frac{1}{3} \cdot \frac{C_3^1 C_4^1}{C_7^2}$ – вероятността да изберем първата кутия и да извадим две разноцветни топки от нея.

Тогава $P(BA_2) = P(A_2)P(B|A_2) = \frac{1}{3} \cdot \frac{C_4^1 C_5^1}{C_9^2}$ – вероятността да изберем втората кутия и да извадим две разноцветни топки от нея.

Тогава $P(BA_3) = P(A_3)P(B|A_3) = \frac{1}{3} \cdot \frac{C_5^1 C_3^1}{C_8^2}$ – вероятността да изберем третата кутия и да извадим две разноцветни топки от нея.

Избрана е първата или втората, или третата кутия. Следователно търсената вероятност е $\frac{1}{3} \left(\frac{C_3^1 C_4^1}{C_7^2} + \frac{C_4^1 C_5^1}{C_9^2} + \frac{C_5^1 C_3^1}{C_8^2} \right)$.

13. В три кутии има бели и черни топки. В първата има 5 бели и 7 черни, във втората – 4 бели и 6 черни, в третата – 8 бели и 3 черни. От случайно избрана кутия са извадени 2 топки без връщане. Каква е вероятността:

- двете топки да са бели;
- двете да са едноцветни;
- двете да са разноцветни?

14. В три кутии има бели и черни топки. В първата има 4 бели и 4 черни, във втората – 3 бели и 6 черни, в третата – 5 бели и 3 черни. От случайно избрана кутия са извадени 2 топки без връщане. Каква е вероятността:
- двете топки да са бели;
  - двете да са еднотонни;
  - двете да са разноцветни?

15. а) Първата извадена топка може да бъде бяла и не бяла, т.е. черна $\Rightarrow A_2 = \bar{A}_1 \Rightarrow$ двете събития образуват пълна група събития.
 б) При изваждането на две топки случаите бб, чч, бч изчерпват всички възможности и събитията са две по две несъвместими $\Rightarrow$ образуват пълна група събития.

16. а) Извадените две топки или са еднотонни, или са разноцветни $\Rightarrow A$ и B образуват пълна група събития.

б) Имаме $P(A|C) = \frac{P(AC)}{P(C)}$.

$A \cap C$ съдържа всички изходи, при които са извадени две бели топки $\Rightarrow P(AC) = \frac{C_5^2}{C_9^2}$.

C съдържа всички изходи, при които са извадени две бели или бяла и черна топка $\Rightarrow$
 $P(C) = \frac{C_5^2 + C_5^1 C_4^1}{C_9^2}$.

$$P(A|C) = \frac{P(AC)}{P(C)} = \frac{C_5^2}{C_5^2 + C_5^1 C_4^1}$$

17. а) Изходите, при които сборът от точките е точно 7 принадлежат и на двете събития $\Rightarrow A \cap B \neq \emptyset \Rightarrow A$ и B не образуват пълна група.
 б) Образуват пълна група събития.

11	12	13	14	15	16
21	22	23	24	25	26
31	32	33	34	35	36
41	42	43	44	45	46
51	52	53	54	55	56
61	62	63	64	65	66

A се състои от изходите, отбелязани в първите три колони на таблицата.

B се състои от изходите отбелязани във вторите три колони и първите три реда.

C се състои от изходите отбелязани във вторите три колони и във вторите три реда.

18. Събитията $A_i = \{\text{извадени са } i \text{ бели топки}\}$, $i = 0, 1, 2, 3$ образуват пълна група събития.

$$P(A_0) = \frac{C_6^3}{C_{11}^3}, \quad P(A_1) = \frac{C_5^1 C_6^2}{C_{11}^3}, \quad P(A_2) = \frac{C_5^2 C_6^1}{C_{11}^3}, \quad P(A_3) = \frac{C_5^3}{C_{11}^3}$$

19. Събитията $A_i = \{\text{извадени са } i \text{ бели топки}\}$, $i = 0, 1, 2$ образуват пълна група събития.

$$P(A_0) = \frac{C_2^2}{C_6^2}, \quad P(A_1) = \frac{C_4^1 C_2^1}{C_6^2}, \quad P(A_2) = \frac{C_4^2}{C_6^2}.$$

20. а) $P(A) = \frac{11}{36}$, $P(B) = \frac{20}{36} = \frac{5}{9}$, $P(C) = \frac{6}{36} = \frac{1}{6}$.

б) $P(A|B) = \frac{\frac{4}{36}}{\frac{20}{36}} = \frac{1}{5}$.

в) $P(B|C) = \frac{\frac{2}{36}}{\frac{6}{36}} = \frac{1}{3}$.

г) $P(C|A) = \frac{\frac{1}{36}}{\frac{11}{36}} = \frac{1}{11}$.

2) Пълна вероятност

21. Избираме пълна група от събития:

$$H_1 = \{\text{първата извадена топка е бяла}\} \text{ и } H_2 = \{\text{първата извадена топка е черна}\} \Rightarrow$$

$$P(H_1) = \frac{12}{20}, \quad P(H_2) = \frac{8}{20}.$$

Нека $A = \{\text{втората топка е черна}\}$. Тогава:

$$\text{вероятността на събитието } A \text{ при хипотезата } H_1 \text{ е } P(A|H_1) = \frac{8}{19},$$

$$\text{вероятността на събитието } A \text{ при хипотезата } H_2 \text{ е } P(A|H_2) = \frac{7}{19}.$$

Прилагаме формулата за пълната вероятност и получаваме:

$$\Rightarrow P(A) = P(H_1) \cdot P(A|H_1) + P(H_2) \cdot P(A|H_2) = \frac{12}{20} \cdot \frac{8}{19} + \frac{8}{20} \cdot \frac{7}{19} = \frac{2}{5}.$$

22. Избираме пълна група от събития:

$$H_1 = \{\text{първата извадена топка е бяла}\}$$

$$H_2 = \{\text{първата извадена топка е черна}\}.$$

$$\Rightarrow P(H_1) = \frac{8}{11}, \quad P(H_2) = \frac{3}{11}.$$

Нека $A = \{\text{втората и третата топки са едноцветни}\}$. Тогава

$$\text{вероятността на събитието } A \text{ при хипотезата } H_1 \text{ е } P(A|H_1) = \frac{C_7^2 + C_3^2}{C_{10}^2} = \frac{8}{15},$$

$$\text{вероятността на събитието } A \text{ при хипотезата } H_2 \text{ е } P(A|H_2) = \frac{C_8^2 + C_2^2}{C_{10}^2} = \frac{29}{45}.$$

Прилагаме формулата за пълната вероятност и получаваме:

$$\Rightarrow P(A) = \frac{8}{11} \cdot \frac{8}{15} + \frac{3}{11} \cdot \frac{29}{45} = \frac{31}{55}.$$

23. Избираме пълна група от събития:

$$H_1 = \{\text{първата извадена топка е бяла}\}$$

$$H_2 = \{\text{първата извадена топка е зелена}\}$$

$$H_3 = \{\text{първата извадена топка е червена}\}$$

$$\Rightarrow P(H_1) = \frac{8}{16}, \quad P(H_2) = \frac{3}{16}, \quad P(H_3) = \frac{5}{16}.$$

Нека $A = \{\text{втората извадена топка е зелена}\}$.

Вероятностите на събитието A при съответната хипотеза са:

$$P(A|H_1) = \frac{3}{15}, \quad P(A|H_2) = \frac{2}{15}, \quad P(A|H_3) = \frac{3}{15}.$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{8}{16} \cdot \frac{3}{15} + \frac{3}{16} \cdot \frac{2}{15} + \frac{5}{16} \cdot \frac{3}{15} = \frac{3}{16}.$$

Модул IV. Вероятности и анализ на данни – РЕШЕНИЯ

24. В три кутии има бели и черни топки, като в първата има 2 бели и 3 черни, във втората – 1 бяла и 4 черни, в третата – 3 бели и 3 черни. Случайно е избрана кутия и от нея е извадена една топка. Каква е вероятността топката да е бяла?
25. В четири кутии има бели и черни топки, като в първата има 5 бели и 5 черни, във втората – 1 бяла и 2 черни, в третата – 2 бели и 5 черни и в четвъртата – 3 бели и 7 черни. Случайно се избира кутия и от нея една топка. Каква е вероятността тази топка да е черна?

26. Избираме пълна група събития: $H_i = \{\text{детайлът е произведен в завод } i\}, i = 1, 2, 3.$

$$\Rightarrow P(H_1) = \frac{20}{100} = 0,2, P(H_2) = \frac{30}{100} = 0,3, P(H_3) = \frac{50}{100} = 0,5.$$

Нека $A = \{\text{детайлът е дефектен}\}.$

По условие $P(A|H_1) = 0,05, P(A|H_2) = 0,01, P(A|H_3) = 0,06.$

$$\Rightarrow P(A) = 0,2 \cdot 0,05 + 0,3 \cdot 0,01 + 0,5 \cdot 0,06 = 0,043.$$

27. Чрез изброяване на възможностите за първите две топки образуваме пълна група събития:

$H_1 = \{\text{първите две топки са бели}\}$

$H_2 = \{\text{първите две топки са зелени}\}$

$H_3 = \{\text{първите две топки са червени}\}$

$H_4 = \{\text{от първите две топки едната е бяла, другата е зелена}\}$

$H_5 = \{\text{от първите две топки едната е бяла, другата е червена}\}$

$H_6 = \{\text{от първите две топки едната е зелена, другата е червена}\}$

$$P(H_1) = \frac{C_4^2}{C_{14}^2} = \frac{6}{7 \cdot 13},$$

$$P(H_2) = \frac{28}{7 \cdot 13}, P(H_3) = \frac{1}{7 \cdot 13},$$

$$P(H_4) = \frac{C_4^1 C_8^1}{C_{14}^2} = \frac{32}{7 \cdot 13},$$

$$P(H_5) = \frac{8}{7 \cdot 13}, P(H_6) = \frac{16}{7 \cdot 13}.$$

Нека $A = \{\text{третата извадена топка е бяла}\}$

$P(A|H_1) = \frac{2}{12}$, защото при хипотезата H_1 са останали 12 топки, от които 2 бели,

$$P(A|H_2) = \frac{4}{12}$$

$$P(A|H_3) = \frac{4}{12}$$

$$P(A|H_4) = \frac{3}{12}$$

$$P(A|H_5) = \frac{3}{12}$$

$$P(A|H_6) = \frac{4}{12}$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{1}{7 \cdot 13 \cdot 12} (12 + 112 + 4 + 96 + 24 + 64) = \frac{2}{7}.$$

28. Избираме пълна група от събития:

$$H_1 = \{\text{първото дете е взело шоколадов бонбон}\}$$

$$H_2 = \bar{H}_1 = \{\text{първото дете НЕ е взело шоколадов бонбон}\}$$

$$\Rightarrow P(H_1) = \frac{m}{N} \text{ и } P(H_2) = 1 - \frac{m}{N} = \frac{N-m}{N}.$$

Нека $A = \{\text{второто дете е взело шоколадов бонбон}\}$

$$\Rightarrow P(A|H_1) = \frac{m-1}{N-1} \text{ и } P(A|H_2) = \frac{m}{N-1}.$$

По формулата за пълната вероятност получаваме:

$$P(A) = \frac{m}{N} \cdot \frac{m-1}{N-1} + \frac{N-m}{N} \cdot \frac{m}{N-1} = \frac{m(N-1)}{N(N-1)} = \frac{m}{N}.$$

Получихме, че $P(H_1) = P(A)$, т.е двете деца имат равни вероятности да вземат шоколадов бонбон.

1.2. Формула на Бейс

1. За хипотези избираме пълната група събития:

$$H_1 = \{\text{избрана е кутия 1}\}$$

$$H_2 = \{\text{избрана е кутия 2}\}.$$

Нека $A = \{\text{извадени са две бели топки}\}.$

Търсим $P(H_1 | A)$.

Последователно намираме.

$$P(H_1) = P(H_2) = \frac{1}{2}.$$

$$P(A|H_1) = \frac{C_7^2}{C_9^2} = \frac{7}{12}$$

$$P(A|H_2) = \frac{C_7^2}{C_{12}^2} = \frac{7}{22}$$

Прилагаме формулата на Бейс:

$$P(H_1 | A) = \frac{\frac{1}{2} \cdot \frac{7}{12}}{\frac{7}{2} \left(\frac{1}{12} + \frac{1}{22} \right)} = \frac{11}{17}.$$

2. Избираме пълна група от събития:

$$H_1 = \{\text{първата извадена топка е бяла}\}$$

$$H_2 = \{\text{първата извадена топка е зелена}\}$$

$$H_3 = \{\text{първата извадена топка е червена}\}.$$

Нека $A = \{\text{втората и третата топки са червени}\}.$

$$P(H_1) = \frac{3}{12}, P(H_2) = \frac{5}{12}, P(H_3) = \frac{4}{12}.$$

$$P(A|H_1) = \frac{C_4^2}{C_{11}^2} = \frac{6}{55}, P(A|H_2) = P(A|H_1) = \frac{6}{55}, P(A|H_3) = \frac{C_3^2}{C_{11}^2} = \frac{3}{55}.$$

Прилагаме формулата на Бейс.

$$P(H_1|A) = \frac{\frac{3}{12} \cdot \frac{6}{55}}{\frac{3}{12} \cdot \frac{6}{55} + \frac{5}{12} \cdot \frac{6}{55} + \frac{4}{12} \cdot \frac{3}{55}} = \frac{3}{10}.$$

3. Нека $H_i = \{\text{избрана е кутия } i\}, i = 1, 2, 3$

и $A = \{\text{извадените топки са разноцветни}\}.$

$$P(H_1) = P(H_2) = P(H_3) = \frac{1}{3}.$$

Търсим $P(H_2|A).$

11 бели 8 черни	12 бели 9 черни	11 бели 9 черни
Кутия 1	Кутия 2	Кутия 3

$$P(A|H_1) = \frac{C_{11}^1 C_8^1}{C_{19}^2} = \frac{88}{171}, P(A|H_2) = \frac{C_{12}^1 C_9^1}{C_{21}^2} = \frac{18}{35}, P(A|H_3) = \frac{C_{11}^1 C_9^1}{C_{20}^2} = \frac{99}{190}.$$

$$\Rightarrow P(H_2|A) = \frac{\frac{1}{3} \cdot \frac{18}{35}}{\frac{1}{3} \left(\frac{88}{171} + \frac{18}{35} + \frac{99}{190} \right)} = \frac{6156}{18553} \approx 0,33.$$

4. Нека $H_i = \{\text{избрана е кутия } i\}, i = 1, 2, 3.$

$$P(H_1) = P(H_2) = P(H_3) = \frac{1}{3}.$$

Нека $A = \{\text{извадените три топки са бели}\}.$

$$P(H_1) = P(H_2) = P(H_3) = \frac{1}{3}.$$

Търсим $P(H_3|A).$

17 бели 6 черни	12 бели 7 черни	11 бели 11 черни
Кутия 1	Кутия 2	Кутия 3

$$P(A|H_1) = \frac{C_{17}^3}{C_{23}^3} = \frac{680}{1771}, P(A|H_2) = \frac{C_{12}^3}{C_{19}^3} = \frac{220}{969}, P(A|H_3) = \frac{C_{11}^3}{C_{22}^3} = \frac{3}{28}.$$

$$\Rightarrow P(H_3|A) = \frac{\frac{1}{3} \cdot \frac{3}{28}}{\frac{1}{3} \left(\frac{380}{1771} + \frac{220}{969} + \frac{3}{28} \right)} = \frac{3}{28} \cdot \frac{6864396}{4929631} = \frac{735471}{4929631} \approx 0,15.$$

5. Да разгледаме пълната група събития:

$H_1 = \{\text{прехвърлената топка е черна}\}$

$H_2 = \{\text{прехвърлената топка е бяла}\}$.

$$P(H_1) = \frac{3}{8}, \quad P(H_2) = \frac{5}{8}.$$

Нека $A = \{\text{извадената топка от втората кутия е черна}\}$.

5 бели 3 черни	8 бели 5 черни
Кутия 1	Кутия 2

$$P(A|H_1) = \frac{6}{14} = \frac{3}{7}$$

Кутиите при хипотезата H_1 :

5 бели 2 черни	8 бели 6 черни
Кутия 1	Кутия 2

$$P(A|H_2) = \frac{5}{14}$$

Кутиите при хипотезата H_2 :

4 бели 3 черни	9 бели 5 черни
Кутия 1	Кутия 2

$$\Rightarrow P(H_1|A) = \frac{\frac{3}{8} \cdot \frac{3}{7}}{\frac{3}{8} \cdot \frac{6}{14} + \frac{5}{8} \cdot \frac{5}{14}} = \frac{18}{43}$$

6. Нека:

$H_i = \{\text{избран е щанд } i\}, i = 1, 2, 3$

$$P(H_1) = P(H_2) = P(H_3) = \frac{1}{3}$$

$A = \{\text{купен е 1 kg портокали}\}$

На всеки щанд портокалите и мандарините са по равни количества $\Rightarrow$

$$P(A|H_1) = \frac{1}{2}, \quad P(A|H_2) = \frac{1}{2}, \quad P(A|H_3) = \frac{1}{2}.$$

$$\Rightarrow P(H_2|A) = \frac{\frac{1}{3} \cdot \frac{1}{2}}{\frac{1}{3} \left(\frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2} \right)} = \frac{1}{3}.$$

7. Нека:

$$H_i = \{\text{частта е произведена в завод } i\}, i = 1, 2, 3.$$

$A = \{\text{избраната част е дефектна}\}.$

$$P(H_1) = \frac{20}{100} = \frac{2}{10}, \quad P(H_2) = \frac{30}{100} = \frac{3}{10}; \quad P(H_3) = \frac{50}{100} = \frac{5}{10}.$$

$$P(A|H_1) = \frac{5}{100}, \quad P(A|H_2) = \frac{4}{100}, \quad P(A|H_3) = \frac{2}{100}.$$

Следователно:

$$P(A) = \frac{2}{10} \cdot \frac{5}{100} + \frac{3}{10} \cdot \frac{4}{100} + \frac{5}{10} \cdot \frac{2}{100} = \frac{32}{1000}.$$

$$P(H_1|A) = \frac{2}{10} \cdot \frac{5}{100} \cdot \frac{1000}{32} = \frac{5}{16}$$

$$P(H_2|A) = \frac{3}{10} \cdot \frac{4}{100} \cdot \frac{1000}{32} = \frac{3}{8}$$

$$P(H_3|A) = \frac{5}{10} \cdot \frac{2}{100} \cdot \frac{1000}{32} = \frac{5}{16}.$$

8. Нека:

$$H_1 = \{\text{избран е левия джоб}\}$$

$$H_2 = \{\text{избран е десния джоб}\}$$

$A = \{\text{извадени са два различни бонбона}\}.$

$$P(H_1) = P(H_2) = \frac{1}{2}.$$

$$P(A|H_1) = \frac{3 \cdot 1}{C_4^2} = \frac{1}{2}, \quad P(A|H_2) = \frac{2 \cdot 2}{C_4^2} = \frac{2}{3}.$$

$$\Rightarrow P(H_2|A) = \frac{4}{7}.$$

3 розови	2 розови
1 ментов	2 ментови
ляв джоб	десен джоб

9. Нека:

$$H_1 = \{\text{ученикът се е записал за театър}\}$$

$$H_2 = \{\text{ученикът се е записал за концерт}\}.$$

H_1 и H_2 образуват пълна група събития.

$$P(H_1) = 0,3, \quad P(H_2) = 0,7$$

$A = \{\text{ученикът е посетил мероприятиято, за което се е записал}\}.$

$$P(A|H_1) = 0,9, \quad P(A|H_2) = 0,8.$$

$$\text{а) } P(H_1|A) = \frac{0,3 \cdot 0,9}{0,3 \cdot 0,9 + 0,7 \cdot 0,8} \approx 0,33.$$

$$\text{б) } P(H_2|A) = \frac{0,7 \cdot 0,8}{0,3 \cdot 0,9 + 0,7 \cdot 0,8} \approx 0,67$$

10. Нека:

Нека $H_i = \{\text{избраното дете е от група } i\}$, $i = 1, 2, 3$.

$$P(H_1) = \frac{20}{100}, \quad P(H_2) = \frac{35}{100}, \quad P(H_3) = \frac{45}{100}.$$

$A = \{\text{избраното дете отсъства днес}\}$.

$$P(A | H_1) = 0,1$$

$$P(A | H_2) = 0,08$$

$$P(A | H_3) = 0,05$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{1}{100}(20 \cdot 0,1 + 35 \cdot 0,08 + 45 \cdot 0,05) = 0,0705.$$

11. Нека:

$H_1 = \{\text{прехвърлена топка е бяла}\}$

$H_2 = \{\text{прехвърлената топка е черна}\}$.

$$P(H_1) = \frac{4}{7}, \quad P(H_2) = \frac{3}{7}.$$

$A = \{\text{от втората кутия са извадени две едноцветни топки}\}$.

$$P(A | H_1) = \frac{C_4^2 + C_5^2}{C_9^2} = \frac{8}{18}$$

$$P(A | H_2) = \frac{C_3^2 + C_6^2}{C_9^2} = \frac{9}{18}$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{4}{7} \cdot \frac{8}{18} + \frac{3}{7} \cdot \frac{9}{18} = \frac{59}{7 \cdot 18} = \frac{59}{126}$$

е вероятността двете извадени топки от втората кутия да са едноцветни.

$$\Rightarrow P(H_1 | A) = \frac{\frac{4}{7} \cdot \frac{8}{18}}{\frac{59}{7 \cdot 18}} = \frac{4 \cdot 8}{59} = \frac{32}{59}$$

е вероятността прехвърлената топка да е бяла при

предположение, че от втората са извадени две едноцветни топки.

12.

1 бяла 12 черни	2 бели 11 черни	3 бели 10 черни	...	13 бели 0 черни
Y_1	Y_2	Y_3		Y_{13}

Събитията $H_k = \{\text{избрана е кутия } Y_k\}$, $k = 1, 2, \dots, 13$ образуват пълна група.

Вероятността да бъде избрана една кутия е пропорционална на броя на съдържащите се в нея бели топки: $P(H_k) = \alpha \cdot k$, $k = 1, 2, \dots, 13$, т.е.

$$P(H_1) = \alpha \cdot 1, \quad P(H_2) = \alpha \cdot 2, \quad P(H_3) = \alpha \cdot 3 \quad \dots \quad P(H_{12}) = \alpha \cdot 12, \quad P(H_{13}) = \alpha \cdot 13.$$

Тъй като събитията $H_1, H_2, \dots, H_{13}$ образуват пълна група, то сумата от вероятностите им е 1, поради което може да запишем уравнението:

$$\alpha + 2\alpha + 3\alpha + \dots + 13\alpha = 1, \quad \alpha = \frac{1}{7 \cdot 13} = \frac{1}{91} \quad \text{или} \quad P(H_k) = \frac{k}{7 \cdot 13}$$

Нека събитието A е {извадени са две топки с различен цвят}.

Търси се за кое k вероятността $P(H_k | A)$ е най-голяма.

За намиране на апостериорната вероятност $P(H_k | A)$ ще използваме формулата на Байес.

За удобство подреждаме в колони резултатите от пресмятането:

$P(H_k)$	$P(A H_k)$	$P(H_k) \cdot P(A H_k)$
$P(H_1) = \frac{1}{7 \cdot 13}$	$P(A H_1) = \frac{C_1^1 C_{12}^1}{C_{13}^2} = \frac{1 \cdot 12}{6 \cdot 13}$	$\frac{1}{7 \cdot 13} \cdot \frac{1 \cdot 12}{6 \cdot 13} = \frac{1^2 \cdot 12}{6 \cdot 7 \cdot 13^2}$
$P(H_2) = \frac{2}{7 \cdot 13}$	$P(A H_2) = \frac{C_2^1 C_{11}^1}{C_{13}^2} = \frac{2 \cdot 11}{6 \cdot 13}$	$\frac{2}{7 \cdot 13} \cdot \frac{2 \cdot 11}{6 \cdot 13} = \frac{2^2 \cdot 11}{6 \cdot 7 \cdot 13^2}$
...		
$P(H_k) = \frac{k}{7 \cdot 13}$	$P(A H_k) = \frac{C_k^1 C_{13-k}^1}{C_{13}^2} = \frac{k \cdot (13-k)}{6 \cdot 13}$	$\frac{k}{7 \cdot 13} \cdot \frac{k \cdot (13-k)}{6 \cdot 13} = \frac{k^2 (13-k)}{6 \cdot 7 \cdot 13^2}$
...		
$P(H_{12}) = \frac{12}{7 \cdot 13}$	$P(A H_{12}) = \frac{C_{12}^1 C_1^1}{C_{13}^2} = \frac{12 \cdot 1}{6 \cdot 13}$	$\frac{12}{7 \cdot 13} \cdot \frac{12 \cdot 1}{6 \cdot 13} = \frac{12^2 \cdot 1}{6 \cdot 7 \cdot 13^2}$
$P(H_{13}) = \frac{13}{7 \cdot 13}$	$P(A H_{13}) = \frac{C_{13}^1 C_0^1}{C_{13}^2} = \frac{13 \cdot 0}{6 \cdot 13}$	0

За да намерим $P(A)$ прилагаме формулата за пълната вероятност, като сумираме изразите от последната колона:

$$\begin{aligned}
 P(A) &= \frac{1^2 \cdot 12}{6 \cdot 7 \cdot 13^2} + \frac{2^2 \cdot 11}{6 \cdot 7 \cdot 13^2} + \frac{3^2 \cdot 10}{6 \cdot 7 \cdot 13^2} + \dots + \frac{12^2 \cdot 1}{6 \cdot 7 \cdot 13^2} + 0 = \\
 &= \frac{1}{6 \cdot 7 \cdot 13^2} (1^2 \cdot 12 + 2^2 \cdot 11 + 3^2 \cdot 10 + \dots + 12^2 \cdot 1) = \frac{2366}{6 \cdot 7 \cdot 13^2} = \frac{2 \cdot 7 \cdot 13^2}{6 \cdot 7 \cdot 13^2} = \frac{1}{3}.
 \end{aligned}$$

За апостериорните вероятности получаваме:

$$P(H_1 | A) = \frac{1^2 \cdot 12}{6 \cdot 7 \cdot 13^2} \cdot 3 = \frac{1^2 \cdot 12}{14 \cdot 13^2},$$

$$P(H_2 | A) = \frac{2^2 \cdot 11}{6 \cdot 7 \cdot 13^2} \cdot 3 = \frac{2^2 \cdot 11}{14 \cdot 13^2},$$

$$P(H_3 | A) = \frac{3^2 \cdot 10}{6 \cdot 7 \cdot 13^2} \cdot 3 = \frac{3^2 \cdot 10}{14 \cdot 13^2}, \dots$$

$$\text{или } P(H_k | A) = \frac{k^2 \cdot (13 - k)}{14 \cdot 13^2}, \quad k = 1, 2, \dots, 13.$$

Трябва да намерим за кое k се получава най-голямата стойност на $P(H_k | A)$, $k = 1, 2, \dots, 13$.

Разглеждаме функцията $f(x) = x^2(13 - x)$, $x \in [1, 13]$.

$$f(x) = 13x^2 - x^3$$

$$f'(x) = 26x - 3x^2 = x(26 - 3x) = 0.$$

$\Rightarrow$ При $x = \frac{26}{3}$ $f(x)$ има локален максимум и в интервала $[1, 13]$ производната има единствен

корен $\Rightarrow$ най-голямата стойност на $f(x)$ в интервала $[1, 13]$ се достига при $x = \frac{26}{3} = 8\frac{2}{3}$.

Тогава двете топки с най-голяма вероятност са принадлежали на кутия Y_9 .

Коментар.

Сумата $1^2 \cdot 12 + 2^2 \cdot 11 + 3^2 \cdot 10 + \dots + 12^2 \cdot 1$ може да пресметнем и така:

$$\begin{aligned} 1^2 \cdot 12 + 2^2 \cdot 11 + 3^2 \cdot 10 + \dots + 12^2 \cdot 1 &= 1^2 \cdot (13 - 1) + 2^2 \cdot (13 - 2) + 3^2 \cdot (13 - 3) + \dots + 12^2 \cdot (13 - 12) = \\ &= 13(1^2 + 2^2 + \dots + 12^2) - 1 \cdot 1^2 - 2 \cdot 2^2 - \dots - 12 \cdot 12^2 = \\ &= 13(1^2 + 2^2 + \dots + 12^2) - (1^3 + 2^3 + \dots + 12^3). \end{aligned}$$

Сега използваме формулите за сбор от квадратите и сбор от кубовете на първите n естествени числа:

$$1^2 + 2^2 + \dots + n^2 = \frac{n(n+1)(2n+1)}{6}$$

$$1^3 + 2^3 + \dots + n^3 = \frac{n^2(n+1)^2}{4}$$

$$\Rightarrow 1^2 \cdot 12 + 2^2 \cdot 11 + 3^2 \cdot 10 + \dots + 12^2 \cdot 1 = 13(1^2 + 2^2 + \dots + 12^2) - (1^3 + 2^3 + \dots + 12^3) =$$

$$= 13 \cdot \frac{12 \cdot 13 \cdot 25}{6} - \frac{12^2 \cdot 13^2}{4} =$$

$$= \frac{12 \cdot 13^2}{2} \left(\frac{25}{3} - \frac{12}{2} \right) =$$

$$= \frac{12 \cdot 13^2}{2} \cdot \frac{14}{6} = 14 \cdot 13^2. \blacktriangle$$